

Measgán Músgraighe s. 1 ff.

Vävaren i Gleann Cam.

För många år sedan bodde en vävare i Gleann Cam ett par mil från Maghchromdha i Co. Cork. På den tiden var väveriet ett bra yrke, men för att återvända till min historia, så hade den här vävaren så mycket att göra, så att han var nödsakad att taga en gesäll till sin hjälp.

Så länge den gamle hade hållit på med vävning, hade han inte träffat på make till gesäll. Han gjorde lika mycket som tre män, så flitigt arbetade han. Vävaren hade en enda dotter och han tänkte i sitt sinne att det skulle vara en god sak att låta henne gifta sig med den unge vävaren.

En dag förde han honom sålunda till henne, och den unge vävaren var förstas belåten. De vigdes ofördröjligen och de levde lyckliga tillsammans.

S.2

Det kom dagligen in en massa arbete till dem. Få år efter sedan han gift sig, ökades arbetet och han var flitigt vid arbetet en dag. I den stora brådska som han utvecklade i arbetet råkade en av skyttlarna slinta från honom, och slog med kraft mot väggen. Han rusade genast ner från vävstolen och fick fatt i en yxa som stod i en vrå, för att hugga av sig händerna!

"Vad går det åt dig? Har du blivit galen?" sade den vävaren.

"Nej visst inte," sade den unge. "Ser du Gud mellan oss och det onda? Om min son hade varit på den plats där skytteln nyss slog mot, hade han dött utan präst, utan munk. Förr än

att något sådant någonsin mer må hända mig, skall jag hugga av mig handen med den här yxan."

"Nej min själ om du det skall göra", sade den gamle vävaren.

De grep honom fast och stadigt och efter åtskilligt sträv lyckades ~~de~~ de hindra honom.

"Ja" sade den gamle vävaren. "Nu skall jag vandra ut i världen och jag vänder inte tillbaka förrän jag träffar på en större dumbom än du."

S.3

Den gamle vävaren tog med sig sin käpp tidigt om morgonen och gick till Droichead Nua Maghchromdha (den nya bryggan i Macroom). Sedan gick han vägen västerut tills han kom till den gamla ~~kvarten~~ bron. Där möttes två män. Den ene frågade den andre om han köpt lammen på marknaden. Han svarade nej.

"Det var minsann tur för dig, för om du det hade gjort, skulle jag ha tagit dem från dig", sade den andre.

"Låt mig antaga att lammen nu är mitt på bron; låt mig nu se om du skulle kunna ta dem från mig," sade mannen från marknaden.

På lek försökte de bägge två bemäktiga sig lammen. Under det försöket hände det snart att de kom i slagsmål med varandra. Slagsmålet fortsatte och blodet strömmade över vägen. Vävaren såg hela tiden på uppträdet. Så kom annat folk dit för att hejda slagsmålet och sökte stifta fred mellan dem.

S.4

Det kom en man från kvarnen med en säck med havremjöl på ryggen av sin vita häst. Någon frågade honom vad slagsmålet gällde och han vek in på bron öppnade säcken och öste ut mjölet i floden. Så skakade han säcken över bron så att inte så mycket som ett mjölkorn stannade kvar.

"Ser du den där säcken den andre mannen har?" sade han.

"Ja, det ser jag", sade den andre mannen.

"Hela saken från början till slut är inte värd så mycket som det mjölet som är kvar på säcken", sade mannen med den vita hästen.

Vävaren hade hela tiden ~~trött~~ sett på alltsamman.

"Jag tänkte att jag skulle behöva vandra genom hela Eire innan jag skulle möta en stolle lika dum som den stollen jag har här hemma, och jag trodde att den var dum så det förslog, men ni har överträffat allt vad jag någonsin sett och i all synnerhet mannen med havremjölet. Nu går jag hem och tålar mig med min egen stolle", sade vävaren.

Så gick han hemåt igen och var mycket snart vid Gleann Cam, och han stannade testen av sitt liv kvar hos den unge vävaren.

Méasgán Múograighe. s. 5 ff.

Bort på arbete.

Mina vänner, nu skall jag tala om en historia för er, som hände mig själv när jag var en riktigt oförståndig gosse.

På den tiden brukade från min hemsocken gå ner norrut för att få arbete i Baile an Mhistéalaigh (Mitchelstown). De stannade där under en eller två månader och när de kom hem till oss tog de upp allting ända till liken i gravarna, sådana historier och äventyr brukade de ha att berätta om de underliga upplevelser som hände dem medan de varit borta.

Två män bodde bara så där två eller tre åkrar från min mors hus. De ~~p~~ båda gick så säkert som barnen bort på arbete för att hösta potater varje år som kom, och när de kom hem, skulle man tro dem om att ha varit Tir na nÓg (Ungdomslandet), så mycket skrävel hade de då sinsemellan då de berättade historier om de underbara äventyrsom händt dem medan de var borta hemifrån - så att jag ofta brukade bedja att få se den dag då jag skulle vara stor och stark nog att gå bort på arbete tillsammans med dem.

S.6

Det var på det jag funderade en ^{gul} ~~gul~~ höstdag medan jag gjorde dagsarbete invid vägen, då jag hörde ljudet av skratt borta från vägen och vad fick jag se närma sig om inte de här båda männen som jag just har talat om, och de kom med sina spadar på axeln.

När de kom i närheten av mig sade de till mig att jag kunde gå med dem bort på arbete. Jag svarade genast ~~för~~ att jag skulle gå men bad dem vänta en halvtimme på mig tills jag

hann göra mig färdig för vandringen.

"Raska på i så fall!" sade de och skrattade.

Jag sprang in till min mor. Jag talade om för henne att de här båda männen gick bort på arbete till Bailen Mhisteálaigh för att ta upp potater och att jag själv var besluten att gå tillsammans med dem.

S.7

"Ack, min gösse", sade min mor, "vad går åt dig? Var nu förständig och stanna här hemma. Jag har ofta hört din far - Gud signe hans själ - säga att jordbruksarbetarna där måste vara i arbete innan dagen blir ljus och till mörka natten i regn och kyla hos bönderna där, och de brukar inte få eld eller värme på kvällen mer än av ett par små vedpinnar, och vad som värre är än så: de brukar inte få en anständig säng utan bara en bunt ruttet halm och gamla trasor till lakan som brukar slängas ut på ladans loft för deras räkning, -och som bevis på det, så var det på grund av den sista resan som din far gjorde dit bort på arbete som han nu ligger i sin grav i dag."

På det viset gick hon på med mig längre än långt, men i st.f. att ta emot hennes råd, så gjorde jag mig i ordning för färden och en gammal oduglig spade tog jag med mig och så gick jag dit där jag hade lämnat de här karlarna - men de hade gått sin väg. Jag till att springa efterdem, och jag sprang inte förgäves, för jag hann fatt dem nära Sráid-an-Mhuilinn (Millstreet). Och de gjorde stora ögon när de fick se mig.

S. 8

"Å, vart skall du hän?" frågade de mig.

"Vart skulle jag gåom inte bort tillsammans med er, och är det inte stor skam av er att inte vänta på mig?"

De sade till mig att jag skulle vända omhem för jag ingenting att göra där borta, att jag var för svag för skördearbete och att det kanske skulle kosta mig livet, och om det blev så skulle min mor skjuta skulden på dem och för den skull fick jag inte göra sällskap med dem. Jag frågade dem varför de skojade med mig innan jag lämnade ~~hemmet~~ och sade dem rent ut, att jag inte nu skulle gå hem förrän jag först hade gått Bailean Mhistéalaigh. De rådde mig länge och väl att gå hem, men det hjälpte inte för jag skulle inte vända om hem.

S.9

De fortsatte in i Sráid och jag följde dem och det var inte mycket uppehåll de gjorde där förrän de hade vikit in på vägen till Ceann-Tuire (Kantusk). Jag stannade ungefär ett par hundra famnar bakom dem, ty jag vågade inte komma närmare dem. På det viset vandrade vi vidare tills mörkret föll på. Jag drog mig lite närmre till dem av fruktan att de i mörkret skulle komma ur synhåll för mig. Inom kort stannade bägge två mitt på vägen och började viska till varandra. Resultatet av viskandet blev att de kallade mig till sig. När jag kom fram till dem, sade de till mig att det var bäst för mig att vända om till Sráid-an-Mhuilinn och stanna där till morgonen, och att de skulle ge mig betalning för nattlogi och sen skulle jag gå hem på morgonen. Jag svarade dem att jag inte ville gå. De sade ett ord mer till mig utan grep mig och lade mig ner mitt på vägen. Jag sprattlade och bad dem släppa lös mig, men det hjälpte inte. En av dem drog fram en halsduk och band ihop mina händer. Därpå gjorde de ett rundt knypte av mig genom att

sätta mina knän emellan mina händer. När de hade gjort det satte de ner mitt spadskäft genom mina armbågar och under mina armhålor och tjudrade mig som vid en tjuderpåle där på stället. Det var en stättöppning i stenvuren längs vägen strax intill dem och de lade in mig i stättöppningen och lämnade mig där.

B.10

När de hade gått från mig, började mina tankar på att plåga mig. Snart började jag gråta förstås och det var inte underligt för jag var inte van vid livets plågor och nu var jag hårdt bunden i mörka natten och på en främmande plats. Jag hade inte legat bunden så värst länge, då jag hörde en man komma.: "Hoj ko! hoj ko!" närma sig. Kort därefter kom en ko till stättöppningen men så snart den fick se mig, blev den rädd för mig. Den rusade förfärad tillbaka och satte skräck i de andra korna. Mannen som drev dem bråkade och grälade på dem under sitt försök att få dem på ^{in/} betesmarken, men det hjälpte inte, ty så snart någon av dem kom till stättöppningen och fick se mig så skulle ingen pådrivare kunna få in dem. Om en stund kom mannen som drev dem fram till stättöppningen för att se vad som skrämde dem, men ack vilket elände! Så snart han fick se mig där jag satt på huk, så gjorde han inte annat än sprang allt vad han orkade.

S.11

Då var jag mer övergiven än någonsin, ty jag tänkte att ingen skulle komma den vägen före morgonen. Men det kom folk ty när jag just skulle försöka komma till ro och jag hade slutit till ögonen för att få en blund, hörde jag mumlet av samtalande människor en bit ifrån mig och det närmade sig till mig. "är de var helt nära mig stannade de uppe på vägen och började diskutera med varandra.

"Det är nog djävulen själv som är där", sade en av dem.

"Å prat! visst inte", sade en annan av dem, "utan det är någon som har skojat med den dumme drängen.: "Skynda på nu och jag kan försäkra er att det inte finns någon i stätte-
öppningen när ni kommer dit."

Jagsade inte ett ord med min mun av ängslan att jag skulle skrämma dem, när jag fann att de nalkades. De kom till öppningen och hade en tänd lykta och de tittade in över stättan med lyktan. Då talade jag och bad dem för död och pina komma in till mig och lösa mig från de hårda band jag var bunden med.

S.12

"Vad är du för slags människa?" frågade de.

"Å! lös mig först!" sade jag. "Ty jag kanknappt tala, så utmattad är jag av mina band."

De kom in till mig och löste mig från mina band. När de hade gjort mig fri frågade de mig ivrigt hur det kom sig att jag hade blivit bunden och varifrån jag var. Jag sade dem att jag var borta från Neidín (Kenmare) och att det var en boskaps-
handlare från den platsen som hade gjort upp med mig att jag skulle driva boskap till Ceann-Tuire åt honom, och att jag var på återvägen hem då jag hade råkat ut för rövare här, och seadn de hade tagit från mig vad pengar jag hade, så hade de fängslat mig. De lät mig inte berätta mer av min historia för de började visa medlidande med mig, och en av dem bad mig gå med honom till hans hus till nästa dag. Jag följde hans uppmaning och mot slutet av natten gick jag själv och denne mannen till Marknaden i Ceann-Tuire. När vi kom fram till Ceann-Tuire, stannade jag inte längre i hans sällskap utan drev åstad vägen öster om byn.

S.13

Jag vandrade på det viset ensam och frågade var och en som jag mötte om vägen till Baile an Mhisléalaig. ~~tidigt på~~ För att göra en lång historia kort, så hade jag nått fram till Baile an Mhisléalaig tidigt på lördagskvällen.

Följande dags morgon gick jag dit där potatisplockarna var. De två bövarna som hade bundit mig fick se mig, men som om jorden hade uppslukat dem, försvann de, så att jag såg inte en skynt av dem sen dess och till kvällen (under resten av dagen).

Tidigt på aftonen hade överenskommelse träffats med alla sesongarbetare, och alla hade gått från byn, men vad mig beträffar frågade ingen mig vad som hade fört mig dit. Jag var där mol allena en stund så jag tänkte gå hem igen, då det kom en gubbe och en gumma dit där jag var och de hade en åsna och en kärra. Jag och gubben började samtala med varandra en stund lång och resultatet av samtalet blev att han kom överens med mig om en crown till veckans slut.

S.14

Jag gick hem tillsammans med dem och det var ett utmärkt ställe för mig de hade. Jag hade ingen ensamhetskänsla den veckan, för platsens pojkar brukade komma till oss varje kväll på sgornidheacht och gubben var en alldels föetränflig berättare.

På lördagskvällen kom dubbelt så mycket folk till oss som på någon annan kväll, och bland dem fanns en pojke som var mycket duktig (manhaftig) och trots allt vad som fanns av pojkar i huset, hade han en liten pratstund (ett litet samtal) med mig. Till slut frågade han varifrån jag var. Jag sade honom att jag inte visste det, för att min far var konstmakare och han hade aldrig någon boningsplats utan for från marknad till marknad över Eires fyra ovinser.

"Vore det inte rimligt att du också visade oss något konststycke?" sade den här ynglingen .

"Å, jag tycker inte alls om", sade jag, "att göra konststycken, för jag ser ofta folk göra konster och när de blir överträffade i en konst (när de misslyckas med) så blir de sårade och misslynta, och för den skull har jag gett upp att göra ~~något~~ några." - Då började allihop pojkarna truga mig att visa dem någon konst och den där skrävlaren sade att jag skulle låta honom säga att jag skulle göra ett trick som skulle misslyckas för honom om jag ville.

S.15

"Ja, låt oss se dig göra det!" sade han.

Jag satte ett mått (kär)l) mitt i rummet och fyllde det med vatten. Jag fick en sked och satte mig på en bänk i närheten av måttet (kärlet). Därpå satte jag mina båda händer under mina båda armhålor och kastade tre skedar vatten ner i min nacke. Jag sade till den där ynglingen att hur mycket han än skrävade, skulle han inte kunna göra det tricket. Han påstod att han skulle göra det och det skulle ske utan dröjsmål. Han satte sig på bänken och han tog skedensom jag hade tagit den och så var det han som öste vatten i (på) sin nacke. Jag sade att det inte var på det viset som jag själv hade hållit (gripit) skeden och att han måste låta mig sätta hans händer på rätta sättet. Jag böjde mig ner för att som han trodde sätta hans händer rätt på skeden, men i stället för att göra det, så det jag gjorde var att rycka till i hans händer och placera honom sittande på ändan i vattnet. Därvid gav alla pojkarna ifrån sig ett vrål, när de såg den min han gjorde och jag bort i vrån bakom dem av fruktan att han skulle döda mig när han steg upp, men jag behövde inte vara rädd, för han rusade minsann själv på dörren av fruktan att de skulle skratta

S.16

A 634:11

åt honom. (göra spe av)

Nästa morgon fick jag min betalning av gubben och jag kom hem; och sen den dagen har jag inte gått ut för att söka arbete på främmande ort.

Measgán Músgraihe s.16 ff.

Bonden och drängen.

För många år sedan var det en bonde, och det var mycket svårt för hans tjänare (för vilken tjänare som helst) att göra honom till lags. Om de lade det här berget upp på det berget där borta, skulle han tycka att det rakt inte var något arbete för dem. Han hade särskilt en tjänare, och han tänkte i sitt stilla sinne att han skulle utkräva hämnd på honom för hans uppmaning till arbete som han brukade göra. Han förde honom inför rätta.

S.17

Bonden kallades fram att vittna och se vad han hade att säga. Hansade att drängen inte hade lust att göra ett dugg och att han tog

"En genväg till sin mat
och krokväg till sitt arbete."

Domaren sade att det var illa nog och drängen kallades fram för att försvara sig, om han hade något att säga.

Drängen sade till dem att inte ~~göra~~^{ge} sitt öra till den första historien för han skulle ge dem den andra historien. Han förklarade för dem att det var en brist på mat som pinade honom svårt, och att han var kapabel att göra arbete, och att de brukade ha ordnat så här:

"Det översta till husbonden
och de understa till arbetarna,
tidigt upp och sent i sängen
lite att äta och mycket att göra."

Och han sade, "Hur dålig maten är så är den utrustning jag har för att göra arbetet sju gånger sämre. Så här tar den sig

ut, mina herrar":

Slö (oskodd) och trasig skovel och grep med en tand
En gammal trasig bytta (butt), och sur och torkad
gödsel.

S. 18

En hög skallig häst mot stenmark utan järn (hästskor?)

En skallig gammal dräng och han får klent med mat."

"Enligt vår åsikt", sade domaren, "så finns det ingen i Eire,
som skulle kunna kländra dig på grund av din lättja."

Han beföllde bonden gå hem och taga drängen tillbaka i sin
tjänst och ge honom bra arbetsredskap och tillräckligt med mat
och dryck hur det nu än är, så kommer drängen att bli bättre
och bättre i att göra sin ~~syssla~~ syssla.

Measgán Másgraiġhe s.18.

Den modige skräddaren.

För omkring 40 år sedan bodde en skräddare på Ceapacha (Cappagh), en liten by som är belägen omkring en kvarts mile nordväst om Carraigh an Adhmnid (Ballymakura), huvudorten i Baile Mhúirne. Han hade en gesäll en modig yngling, som hela världen inte skulle vålla fruktan eller ängslan (förmå att gömma sig). Skräddarens hus var byns sgoruidheacht-hus.

S. 19

En kväll (natt) då skräddaren och hans gesäll flitigt sysslade med sitt arbete och den övriga ungdomsskaran satt vid elden och talade om púcor, sade en i församlingen att den man vore oförvägen somvågade gå bort till Gobnait's kyrkogård och taga med sig en skalle från den. På den tiden var det sed vid Gobnait's kyrkogård, att var gång man grävde en grav där, så kastade man dödsallar som blottades i ett hörn av kyrkogården, och för den skull var det en stor hög av skallar på den tiden.

"Sannerligen"; sade gesällen, "Det bleve strunt till lön jag finge, om jag ginge dit bort och hämtade en åt er."

"Nå", sade den gamle skräddaren. "Du har kontrakt med mig för fem år, det du har kvar (ännu) två år av den överenskomna tiden. Om du hämtar hit in till oss en skalle från Gobnait's kyrkogård i natt, så skall du få dina papper av mig i morgon bittida, och jag tänker att det blir nog lön för dig."

"Jag går in på förslaget (må överenskommelsen bli så)", sade gesällen och hoppade raskt ner från bordet. Han satte på sig sina skor och så bar det iväg ut genom dörren. När han hade gått en liten stund, sade den gamle skräddaren: "Han

S.20

tar utan tvivel med sig dödsskallen, och jag måste stå vid min överenskommelse. Han lämnar mig och jag blir ruinerad av honom. "Men", sade han och funderade åter, "jag går bort och skrämmer honom om det är möjligt." Så bar det i väg ut med den gamle skräddaren efter honom och tog alla genvägar så att han var vid kyrkogården före gesällen och gömde sig invid benhögen i kyrkogårdshörnet.

Det dröjde inte länge förrän gesällen kom in och gick modigt till döds-kallehögen och tog en skalle i sin hand. Då talade den gamle skräddaren och talade med en ~~svag~~ röst som om den kom från en annan värld: "Låt bli mitt huvud!" ~~Ynglingen lade den åter ifrån sig och tog en annan. Skräddaren talade för tredje gången och sade (lämna där mitt huvud)".~~ Ynglingen lade försiktigt från sig skallen och tog en annan. Den gamle sade åter: "Låt bli mitt huvud!" Ynglingen lade den åter ifrån sig och tog en annan. Skräddaren talade för tredje gången och sade: "Låt bli mitt huvud!" Då talade ynglingen och sade: "Det måtte väl inte vara dina huvud allihop, vet jag," och så sprang han ut genom grinden.

S.21

När ynglingen hade gett sig åstad, kom en stor ängslan över den gamle skräddaren och han rusade efter honom. Gesällen hörde fotstegen efter sig och hantrodde det var huvudets ägare som förföljde honom och han sprang så bra han orkade tills han nådde fram till byn.

Så snart han hade kommit in genom dörren kastade han skallen på bordet och sade: "Här har ni den, och den som äger den kommer in efter mig. Efter en liten stund kom den gamle skräddaren och ynglingen gick till sängs.

Nästa morgon måste den gamle skräddaren ge ynglingen sina
papper som han skrivit, och han sade farväl och tack till
folket i Ceapach. Han tog med sig skallen och lade den tillbaka
i benhögen och han besökte aldrig mer Baile Mhúirne.

Measgán Músgraighe s. 22 ff. Kråk-Muirio.

Muiris Kråka.

Vi var församlade en hel skara på sgoruidheacht i Tand-Seáng hus här om kvällen för han är en väldigt trevlig karl, och en mängd av oss tycker bättre om att gå och höra honom berätta historier än att spela kort som andra pojkar brukar.

Vi pratade en stund om vädret och om att vi inte har sett potaterna tagna hos var och en rundtomkring oss för Kråk-Muiris-dagen till om ett år och att en gubbe alltid brukade säga att det inte skulle vara någon risk för frost för dem tills fjorton dar efter den dagen.

"Å, Seán", sade jag, "har du någon förklaring på vad det är för mening med att kalla den 25:te november för Kråk-Muiris".

S.23 "Ja visst har jag det, kantänka", sade Seán, "och det är ofta jag skrattar när jag tänker på den jakt vi hade dengången det namnet först började användas på den dagen, fast det är många år sedan. Det var en bonde här när jag var ung. Han hade inte andra barn än en enda son. Muiris hette sonen och han och hans far räknades för att vara de båda värsta snålvargar (gnidare) som fanns i socknen på den tiden. Ingen dräng eller arbetare kunde tillfredsställa (göra) dem (till lags) så hårda var de mot dem. En gång kom en rackare till ungdräng till dem för att söka arbete, och Muirio gjorde upp med honom om anställning för ett år för en lön av tio pund. Omkring en månad efter överenskommelsen hände det sig att det var kapplöpning i den här byn här intill. På morgonen på kapplöpningdagen när drängen

steg upp satte han på sig sina rena kläder. När Muiris såg drängen uppsträckt i sina fina kläder, frågade han honom vad som stod på.

"Jo, jag skall gå och se på kapplöpningen", sade drängen.

"Nej, du låter allt bli att gå och se på kapplöpningen", sade Muiris; "Det var inte för att du skulle gå som en dagdrivare på det viset som jag städde dig, utan för att du skulle arbeta för min räkning."

S.24

Jamen jag tänkte ge dig en arbetsdag i stället för den här dagen", sade drängen.

"Seså!" sade Muiris, "vad du nu skall göra, det är att låta bli att säga emot, för det säger jag dig, att om du går till kapplöpningen, så får du inte komma tillbaka till detta hus igen så länge du lever."

"Ja, kanske det inte finns något val gentemot städjan", sade drängen "och att det är bäst för mig att stanna. Jag trodde förstås att det inte betydde något för dig att ge mig en dag att roa mig på om jag ger dig en dag i stället."

När de hade ätit sin frukost, gick Muiris och hans dräng ut på åkern och tog upp potater. De hade inte hållit på så länge med arbetet förrän alla grannarna for förbi på väg till kapplöpningen.

"Har inte de glada hjärtan i jämförelse med vad du har!" sade drängen till Muiris.

"Var inte avundsjuk på dem!" sade Muiris, "de tänker inte på annat än nonsens. Det är krokvärden som får gagnet av kapplöpningen i afton, och det är han som får allt nöjet och inte de här stollarna som förstör en bra dag för sig."

S.25

"Å prat", sade drängen, "kanske det inte är bättre för dem att ha sina pengar i ett hål i muren där de möglar och sen kanske försvinner utan nytta, så som det gick för Seánna Sgolb (täckare-Seán) när råttorna åt upp dem för honom."

"Hur var det?" sade Muiris.

"Det var en släkting till mig västerut vid kusten", sade drängen, som de kallade för Seán na Sgolb. Han hade två döttrar. Han hade fått den ena förlovad och han hade hundra pund att ge henne som hemgift. Kvällen före vigseln kom den unge mannen till fästmöns hem för att få hemgiften. Seán na Sgolb reste sig upp efter en stund och steg upp på bordet. Han stack in sin hand i ett hål i muren och drog ut ett trasbyte.^{1/} "Kom till mig", sade han till ynglingen, "så jag får ge dig din hemgift". De satte sig tillsammans på var sin sida om bordet. Seán öppnade byltet, men det första han därvid träffade på var en råtta. "Det var då tusan också!" sade Seán. "Jag är ruinerad! Inte ett dugg av mina pengar är kvar utan allt är söndernaget! Fy för evigt, Cait!" sade han till sin hustru, "vad skall vi ta oss till? Det är då själva fan som för med sig all världens råttor! Ack! se min lilla flickas hemgift ligga i små smulor där på bordet onför mina ögon, det som jag så länge har förvarat!" Vartenda ord som han sade var sant, för det fanns inte ett dugg av hans pengar, som inte råttorna hade gnagt sönder i små smulor."

S. 26

Drängen och Muirio pratade på det viset mycket vänskapligt tills middagstiden kom. Efter middagen gick de ut tillsammans för att gå till arbetet för sig själva som de förut hade varit. Drängen gav akt på att Muiris gned sina händer mot varandra och då och då spottade i dem. Drängen frågade honom om han hade fått ondt i händerna eftersom han gned dem mot varandra

på det viset.

"Nej för all del", sade Muiris, "men det har händt mig en besynnerlig sak: Det är två soveraign-stycken som jag har, och jag fruktar för att de har fördärvats för mig för de (slantarna) är fulla av erg."

"Du fördärvar dem om du håller på med att gnida dem på det där viset", sade drängen.

"Och vad skall jag göra med dem?" sade Muiris.

"Stick in dem i en kall potata", sade drängen, "och låt dem vara där en stund, såskall du få se att ergen går av dem."

När de kom in på åkern, stack Muiris in de två soveraigns i en potata. Därpå lade han potatan på en stenhög som låg ett stycke ifrån dem. Kort därefter då han kastade en blick på stenhögen, vad fick han se om inte en kråka som hade tagit potatan i sitt näbb och for bort med den!

"Tag mig fan om inte jag skall följa dig så länge gräset gror på marken", sade Muiris.

Därmed kastade han spaden så långt som ett skott från sig och så rusade hanefter kråkan. Kråkan gav sig lugnt i väg upp i luften med potatan i sitt näbb.

Drängen stannade och tittade på Muiris som sprang efter kråkan. Efter en stund sade han sig att han skulle ha mer nöje av den stunden än han skulle haft på kapplöpningen. Därmed rusade han i andlös hast till huset. Muiris' far höll på att ta upp gödsel på gården.

"Ack, hjärtans Seán där inne!" sade drängen. "Muiris har mist förståndet! kom ut till mig, kom ut till mig!"

~~"Ack, hjärtans Seán"~~ "Ack vad har gått åt honom?" sade fadern.

"Å, Gud i himmelen bevare oss! en besynnerlig sak", sade

drängen. "Han pratade med mig så klokt som vem som helst annan man i Eire för en kvart sen, och jag märkte inte ett dugg förrän han kastade från sig spaden och sade att han skulle följa den så långt som gräset gror på marken.

"Vem då?" sade fadern.

"Ack, mänska, det vet jag inte", sade drängen, "för det fanns ingen där mer än han, som sprang och tittade upp i skyn."

Fadern steg upp på gårdsmuren och såg Muiris springa barhuvad.

S.29

"Å, Gud bevare oss", sade ~~han~~ fadern klagande", se vilken olycka som har träffat oss nu, och i dag då ingen i hela byn finns som kan följa honom."

Muiris' mor kom till dörren då hon hörde gubben klaga.

"Ack, vad står på?" sade hon.

"Ack, vi har ledsamma nyheter", sade gubben. "Den stackars Muiris har förlorat förståndet. Spring ner till kapplöpningsfältet hederspojke, och se om du kan få någon där som skulle vilja följa honom."

Drängen sprang till kapplöpningen. När han hade kommit fram träffade han en del ynglingar av sin bekantskapskrets. Han sade till dem att Muiris hade förlorat förståndet och att han sprang genom byarna (the Townlands) i sin sinnesförvirring och att hans far hade skickat honom hit till kapplöpningen för att se om han kunde få någon där som kunde följa honom.

"Det är stor fara för den enfaldige stackaren", sade en av ynglingarna, "men om han vore gången aldrig så ofta, så skulle vi inte förlora dagens nöjen för att gå och jaga efter

honom?"

S. 30

Var skulle vi ha bättre nöje för oss sade flere av dem, "än att gå på jakt efter honom?"

De frågade drängen vart han hade tagit vägen, så att de kunde följa honom. "Han sprang bort genom byn" sade drängen, "och jag vet att om ni vore på toppen av den där klippan där österut, så skulle ni få syn på honom."

Klippan låg inte långt från dem och de rusade åstad för att komma upp på toppen så att de skulle få syn på ^{i/} Muris.

När folket omkring dem såg dem springa frågade de själva varandra vad som var anledningen till att de där ynglingarna sprang från kapplöpningarna. Både här och där var det någon som sade att det inte var någon risk för att det inte var något roligt på andra sidan klippan eftersom alla sprang dit. "Å Gud i himmelen!" sade flera bland dem, i så fall skall vi ha vår andel av det." Därmed sprang de efter de där ynglingarna som hade gett sig av till klippan. För att göra en lång historia kort så var det knappast någon vare sig gammal eller ung som stannade vid kapplöpningen utan de sprang till klippan - ty när de fick se hela skarans intresse rikta sig mot den, så tänkte var och en att det var något märkvärdigt på andra sidan om den.

S.31

Vid det laget sprang Muiris på en fin jämn stor strandäng som låg på andra sidan klippan och kastade sten på kråkorna. Pojkar av hans bekantskapskrets sprang ner omkring klippan och omringade och tog fast honom.

"Släpp mig!" sade Muiris, "eljes kommer den ur sikte för mig."

"Vem då?" frågade ynglingarna.

"Det angår er inte", sade Muiris. "Ni kan sköta edra egna

angelägenheter."

"Ja, bevara oss väl! Må Gud bevara vårt förstånd!" sade några av dem.

"Det är då evinnerligt synd om den stackars karlen", sade flertalet av dem. "Tänk så plötsligt den olyckan har drabbat honom och det är stor synd om hans far och hans stackars mor, som hade hoppats på honom för slutet av deras liv."

Under tiden hade Muiris försökt slita sig lös från dem men han talade inte om orsaken för någon tills någon sade:

"Var det inte förståndigt gjort av drängen att komma till oss till kapplöpningen för att underrätta oss för det fanns då ingen möjlighet för honom själv att försöka taga fast honom."

S.32

?

"Ta mig fan", sade Muiris, "om inte det är han som vållat (gjort) det för mig, och det är föga medlidande med mig som från början gjorde som han rådde mig. Släpp mig, pojkar, för det är inte mer fel på förstånd på mig än på vem som helst av er, och den där drängen visste också väl att det inte var det, utan det var bara hans kanaljskap, för av den varan finns det mycket i honom."

"Vad har han gjort med dig?" frågade ynglingarna.

"Bevars, det är väl så godt att jag själv berättar det", sade Muiris, "som att den där rackaren berättar det i varje fall. Det var på det viset att jag mer än ett år har haft två sovereigns i ett hål i muren och jag har inte sett dem under hela tiden förrän i dag. När jag tog ut dem i dag ur hålet, var de fulla av erg. Jag gnuggade dem mellan mina händer för att försöka få bort ergen av dem. Drängen fick se det och han sade att jag skulle fördärva dem om jag gned dem på det

S.33

viset. Därefter sade han att jag skulle sticka in dem i en kall potata, så skulle det göra dem rena från erg. Jag följde hans råd. Jag stack in dem i potatan och lade den på en stenhög som var en bit ifrån mig. Kort därefter hände sig att en kråka for upp med potatan i näbbet, och den kråkan som jag höll på att jaga, när ni tog fast mig. Och för det har jag fått skämmas för hela mitt liv: där uppe på klippan är hela traktens folk och ser på mig."

Ynglingarna släppte då Muiris och gick till folket på klippan och talade om för dem vilket spratt drängen hade spelat Muiris. Och folket, vare sig de var bekanta med Muiris eller inte skrattade av hjärtans lust åt det missöde han hade råkat ut för. Allt folket kom tillbaka till kapplöpningsfältet och det var ingen som talade om annat än Muiris och kråkan.

Drängen lämnade därefter socknen, och jag vet inte hur han sedan har haft det. Och vad Muiris beträffar så började var och en att skoja med honom, och det dröjde inte länge därefter förrän han utbjöd sin gård på auktion och sålde den. Därefter flyttade han och hans familj ner till Co Luimnigh och sen dess har jag aldrig hört något om honom.

Measgán Múgraighe s.34 ff.

Igelkotten och haren.

En ung, högtskuttande hare var på väg över en havreåker en vacker höstdag och mötte en medelålders vanskapt igelkott. Haren såg på honom med avsky och förakt och sade: "Åt helvete med dig, du fula djur utan form och utan fason! Vad har en sådan stackars usling alls här i världen att göra?"

"Jag ser inte mycket skönhet hos dig själv och jag vet inte av många värdefulla egenskaper hos dig, men den stora världen är utom räckhåll för dig, din gula långskank där", sade igelkotten förargad", och dessutom har du ingen kunskap eller förmåga som inte jag kan lika bra som du, eller någon idrott i styrka eller snabbhet som du är skicklig i som inte det står i min makt att utöva."

"Jaså tror du det! Jag kan springa och hoppa i alla fall, och det syns på mig, men så är det inte med dig, din olycksaliga krympling där!" sade haren.

S.35

"Det vet jag inte just", sade igelkotten, "förrän vi får pröva saken."

"Jaså, olyckan lockar dig, du dummerjöns utan vett, att springa kapp med mig?"sade haren häpen.

"Ja visst, det är är klart", sade igelkotten, "och jag har godt hopp att ta högfärden ur dig."

"Nå, var ska vi ha kapplöpningen?" sade haren.

"I det hät jämna potatislandet väster om ån", sade igelkotten.

"Var då redo om en halv timme", sade haren, "så får vi se ut den tillsammans."

"Ja, det skall jag gärna vara", sade igelkotten, "jag skall inte dröja längre än att jag hinner få min frukost."

Så skildes de från varandra och gick var och en till sitt bo, och igelkotten talade om för sin maka hurusom det skulle bli springtävlan mellan honom och haren", och nu", sade han till henne, "måste du hjälpa mig att besegra den här skrytsamme haren."

S.36

"Men hur skall du kunna det?" frågade hon.

"Jo, det skall jag tala om" sade han: "Springtävlingen oss emellan skall vara på det jämna potatisfältet här västerut, och det är i fårorna vi skall springa. Jag skall vara i övre ändan av fåran och du i den nedre. När jag ger tecknet till den där dumme haren, så låtsar jag springa nedför fåran men jag springer inte fann långt. När han kommer ner till andra ändan, så säg: "jag är här före dig!" och om han springer tillbaka, så kommer jag att vara föra honom här."

Så gick det. Haren kom till mötesplatsen och igelkotten var där före honom. Igelkotten sade honom att det var bäst för dem att springa i fårorna.

"Det är jag nöjd med", sade haren.

"Jag står där i övre ändan av fåran", sade igelkotten, "och så ger jag dig tecknet. Jag säger ett, tu, tre, och när jag säger tre, så ger vi oss i väg. Är du färdig nu? Ett, tu, tre", och så bar det i väg med vår hare tills han kom till nedre ändan av fåran.

"Jag är här", sade igelkottens maka.

S.37

"Tillbaka igen i så fall", sade haren, och återigen bar det iväg med honom, och när han kom till övre ändan av fåran, var

A 634:27

igelkotten där före honom.

"Ner igen med oss!" sade min stackars hare och ögonen ville tränga sig ur skallen på honom av iver. Slutet på historien blev den att den stackars haren sprang fram och tillbaka tills han gav upp andan, och igelkottarna tog honom med sig och sen hade de stek och sås för fjorton dar av honom.

Meagán Músgraighe s. 37 ff. Tand-Seáns förskräckelse (häpnad).

På söndagskvällen (En söndagskväll) samlades vi en hop yngre-
lingar till sgoaidheacht i Tand-Seáns hus. Nu är Tand-Seán
mycket gammal, och det är stor skada, ty han är en väldigt bra
berättare, den bäste på denna platsen (trakten), och jag har
god anledning att säga det, för det är för att besöka honom som
den här byns pojkar brukar komma på sgorhaidheacht så länge det
är långa kvällar. Sen vi hade pratat en stund den här kvällen om
de tävlingar som dagen förut hade hållits mellan pojkarna i Cúil-
Aodha (Coolea) och pojkarna i Carraig-an-Adhuid (Ballymakeera),
sade Micheál na Céileachair att vi hade pratat nog om det och
kvällen höll på att gå utan att mannen i huset hade berättat
en historia för oss än. Vi sade allesamman att han hade rätt.

S. 38

"Jaha, Seán!" sade Micheál, "nu är du gammal så det förslår,
och du har sett en god del av världen, och du har talat om
många historier för oss om besynnerliga händelser (äventyr)
som folk varit ute för som levde i din tid, och kan du inte be-
rätta för oss något besynnerligt äventyr som du själv har upp-
levat (varit ute för) under ditt liv?"

"Ja, jag skall berätta för er pojkar", sade Seán, "en skräck
som grep mig den femtonde dagen av skörden (15 sept.) när jag
var åtta år gammal, för det var den ^{största} ~~första~~ förskräckelse jag
nånsin varit ute för, och jag var så nära döden den dagen som
mina fötter nu är nära elden. På den tiden fanns inte något hus
på Carraigán-Adhmuid utom ett som jag evigt skulle minnas och
det är den platsen där kappellet var och byn (vägen) näml. där
österut på Beul an Ghearrtha. Jag gick till mässa tillsammans
med min mor den dagen jag talar om. Vi hade varit där en god

S. 39

stund innan mässan började. Jag själv träffade en hel del pojkar och jag gick tillsammans med och kastade sten upp i luften en stund. Krogmannens son som vi kallade Vilde Seán (S. Fiadhain) var med i vårt sällskap. Han hade en vacker hundvalp. Vi hade alla mycket nöje av valpen, ty när de stenar som vi kastade upp i luften föll till marken, rusade valpen till dem, och tog dem i munnen. Några av oss sade att det fanns inte någon hund som var bättre att springa än han.

"Ack," sade sonen till en pipare som var där och som vi kallade Diarmaid an Phiobaire (piparen), "han är inte vidare bra att springa i jämförelse med en valp som jag har. Vänta där bara medan jag går in och hämtar den." Därmed gick han från oss och efter en liten stund kom han tillbaka till oss igen och hade med sig en vacker kortsvansad valp.

S.40

"Å, pojkar", sade jag, "är det inte stor skada eftersom vi nu har de två utmärkta hundarna, att vi inte är därborta på Bun Laghaire för det är en plats, där det vimlar av kaniner. Jag var i går borta på An Rathúnach tillsammans med min mor för att plocka ljung till kavstar, och både när vi gick och kom var där kaniner framför oss på Bun Laghaire en liten bit väster om den platsen där Eulán och Dubhglais (två floder) förenas med varandra, ja det var så fullt med kaniner där som det växer tusenskönor där borta på fältet, och de sprang och dansade över hela ängen. Jag sade till min mor att jag skulle gå dit och jaga dem tills jag fick fatt i ett par, men hon hindrade mig och sade att jag inte skulle kunna ta en enda utan att jag hade en hund.

"Minsann", sade pojkarna. "Vi skall gå dit när vi har ätit middag efter mässan".

Just vid det laget gick församlingen in i kapellet och vi gick in såväl som de. Efter mässan bad Faircealach mig att jag

inte skulle gå hem till middag, för vi kunde äta middag för oss själva.

"Ack, Seán!" sade vi alla, "är det Faircealach Ua LUidhir som du talar om?"

S.41

"Ja visst är det han, Gud signe hans själ!" sade Seán, "och han var precis lika gammal som jag. Men vad var det jag berättade om honom? Jo visst! Han bjöd mig på middag och vem gick förbi oss just då om inte min mor. Honhörde honom bjuda mig och när hon hörde att han var så frikostig, började hon skratta och sade att jag fick stanna hos honom om jag ville. Jag önskade ingenting hellre än att få göra det och jag gick tillsammans med Faircealach till hans bostad. Faircealachs hus låg på västsidan av Béal an Gheárrtha. Piparens hus var förenat med det och mitt emot det borta på andra sidan vägen var krogen, där gossen med hunden bodde. Jag har sedan hört att det var från någon plats längre ner som piparens hustru och kroghustrun var, men de må bo på ena eller andra hållet, så angår det oss inte nu om det inte skulle vara så att de småningom kommer in i min historia.

S.42

När vi nådde fram till Faircealachs hus, var middagen dukad fram på ett bord för oss och vi satte oss ner att äta, men det var inte mycket av den som vi hade ätit när vi fick höra ett väldigt hojtande och skratt ute på vägen. Vi ut både jag och Faircealach och alla som var där inne hos oss föratt se vad som stod på. Anledningen till hela oväsendet var två tuppar som råkat i slagsmål med varandra mitt ute på vägen, och folket hade samlats i en ring rundt omkring dem och de höll på att spricka av skratt åt slagsmålet. Faircealach sade mig att de två tupparna tillhörde piparens hustru och kroghustrun. Kroghustrun försök-

te tränga sig in mellan foket för att skilja tupparna från varandra, men hur hon försökte ~~tränga sig in mellan folkets för att skilja tupparna från varandra~~ så släppte folket inte in henne.

"Å, din dumbom", sade piparens hustru till henne. "Låt dem vara! Om de dödar varandra, så är det väl inte så stor förlust."

"Äsch, jag skall minsann inte skilja dem åt", sade kroghustrun, "bara jag hade ~~allt~~ det nöje som de här har av att ~~de~~ förgör varandra", och därmed tog hon upp en sten och kastade på tupparna. Stenen träffade hennes egen tupp på huvudet och dödade honom på stället. Då gav hela folkskaran till ett glädjetjut och prisade den träffsäkerhet som hon ådagalagt, men när de gjorde det, blev hon högfärdsilsk och började skälla ut dem. Piparens hustru började lugna henne och bad henne gå in till sitt, för folket där hade inte gjort henne någonting för när.

S.43

"Hör du", sade en gammal man, som de kallade Skoj-Liam, till kroghustrun, "hur Piparens Cáit driver med dig nu sedan din lille tupp är död för dig, och du vet väl att ominte de människorna hade varit, skulle du ha hållit tupparna åtskils."

"Det vore bättre för henne", sade kroghustrun, "att gå ner där hon höll på med att samla lejongap (dandelion) för betalning, som hon brukade, åt Strumpeläst-Tadhgs grisar, än att försöka driva med mig."

S.44

"Måtte du få pina i kroppen, du tiggare där!" sade piparens hustru. "Liksom om det inte vore den lättaste sak för mig läsa ~~din egen~~ ditt eget syndaregister (din egen hand, hornbok) om ditt elände där hemma. Minns du den gången då du kom då du kom bärande torv på din rygg från Torvmossen (myren) in i byn och sälja den där för en halv penny korgen sen sånan hade dött för den krymping till far du hade?"

Det fick allt folket att skratta, för kroghustrun var en stursk liten kvinna och grov i munnen, och de tyckte bättre om piparens hustru än om henne. När kroghustrun fann att förde hela hela skojet över på henne, var det nära att hon miste samsen av ilska och hon löste sin tungas hela skärpa för att skälla ut piparens hustru till den grad att fradgan stod om hennes mun och hon lät orden strömma ur sig så tätt som när man hör lärkan sjunga i luften utan uppehåll efter Brighids dag.

S.45

Men jag stannade inte länge för att höra på henne ty Vilde Seán och Piparens Diarmuid kom med sina hundar till mig och till Faircealach och de sade till oss att de var färdiga att gå till Bun Laghaire, och vi gick genast med. Vi gav oss alla fyra västerut genom den gamla porten (hålvägen). De andra poj-karna såg oss på vår väg och innan vi var vid Finkällan (Tobar an Fhiona), hade de x hunnit upp oss. Så bar det i väg med oss enligt gemensam överenskommelse ner till Carraigín an Radhaire och österut till Clais an Mhada Ruaidh och innan vi nådde Carraig Tighe Eoghain väckte vi en mycket fet hare. Vi skrek (hojtade) allesamman och sprang efter den för att fånga den. ~~När xxxxxx vid Carraig Tighe Eoghains topp hade xxxix inte reda på~~ men vad tror ni hundarna gjorde, om inte vända svansen till så fort de fick se den och fly hem av förskräckelse för den. När vi var vid Carraig Tighe Eoghains topp hade vi inte reda på varken haren eller våra hundar. Därpå stannade vi allesamman och började beklaga oss över att valparna hade betett sig så fegt.

S.46

"Å, fy katten sådana valpar!" sade Faircealach, "Se nu, om de hade dugt något till, så skulle vi haft vår fina hare, och vi skulle ha fått en skilling för den av Domhnall Ruadh, och det skulle ha gett oss en penny var, och var och en av oss skulle för sin penny ha fått en bra ficka full av sötsaker."

"Om Piparens Diarmuid hade haft en penny", sade Vilde Seán, ~~så~~ "så är det ingen risk för att det skulle bli sötsaker som han köpte för den. Han skulle tycka mycket bättre om att behålla den i sin ficka för den är för bra att göra sig av med, tills hans far behöver köpa ett rör till sin pipa."

"Vi har då aldrig sett någon stor frikostighet hos dig själv, sade Piparens Diarmuid till svar. "Se bara vad du gjorde med den penny du fick igår av prästen för att du passade hans häst medan han var inne och gav sista smörjelsen åt Skalliga Máire! Du räckte ut den ur din hand till din mor i stället för att köpa något åt dig själv för den. Och nu kan jag försäkra dig att, om vi hade fått död på haren och vi hade fått en penny var för den, så skulle jag förr ha köpt godsaker än du."

"Varken förr eller fortare, din lilla odåga där", sade Seán Fiadhain.

S. 47

"Ack, sluta upp med det där strunkäbblet", sade Faircealach.

"Ja, det kan Seán Fiadhain sluta upp med, för det var han som började", sade Piparens Diarmuid, "och ju fortare han slutar upp med det, desto bättre för honom, för jag skulle kunna ge honom ett blått öga, och det fort ändå."

"Nej det är en sak du inte skulle kunna göra", sade Seán Fiadhain.

"Bevars väl, det är bäst ni själva får göra upp med varandra", sade Faircealach. "Sätt i gång nu och vi skall inte bry oss om att hejda er."

Då gav de båda pojkarna sig på varandra och började ge varandra axelstötter. Vi tio andra drog oss från dem och ställde oss på klippkanten för att se på. Sedan de hade ägnat en god stund till att skubba sig mot varandra började de på med knytnävarna, men

S.48

Gud sig förbarme! Medan detta pågick, var det något annat som försiggick i skyn över våra huvuden utanatt vi hade gett akt på det, ty innan de här båda slagskämparna hade kommit underfund med vem av dem som var starkast, så kom en blixst så stor som ett hus helt nära oss på strandvägen och i samma stund kom en åskknall som ställde till ett buller så fruktansvärdt att vi rent trodde, att himlavalvet ramlade ner på oss, och midt under detta åskdunder började en regnskur att falla så tungt så man kunde se vattnet forsa som i ett vattenfall, och jag vill lova att varken vi eller de båda pojkarna tänkte på att slås vidare, för det kom strax en ny blixst och dunder som var sju gånger större än den första.

S.49

Vi grep alla fatt i varandra och vi började gråta av skräck, ty det föreföll oss att vi inte kunde veta vilket ögonblick vi skulle bli ihjälslagna, och det fanns inget hus i närheten dit vi kunde springa och varken åska eller regn minskades. Om en stund kom jag i håg en håla under en stor stenhäll som jag hade sett på sydsluttningen av Carraig Tigje Eoghain dagen förut, och jag talade om för pojkarna var den fanns och att det var bäst för oss att gå dit. De bad mig alla att jag strax skulle springa dit före dem. Jag sprang också och de följde mig och det var väl inemot tjugo åskslag som kom titt och tätt på oss innan vi hann in i hålan.

Vi hade det inte så illa inne i hålan, för regnet kunde inte nå oss, och den största ängslan som vi där hade var oron för att åskan skulle slå ner på hålans stenhäll och vi dödas under den. Sulán och Dubhglais var framför oss och vattnet hade då stigit så högt som till deras strandkanter och började svämma över på strandängarna och snart stod de under vatten.

S.50

Då vi hade varit ungefär en halv timme i hålan, hörde vi ett hemskt skrän väster om oss och det skrämde oss lika mycket som åskan. Piparens Diarmuid stack ut huvudet under klipphällen och han sade att något underligt kom åt oss till från väster i toppen på en väldig flodvåg och det var nästan så högt som klippan och det var därifrån skriket kom, och det var bäst för oss att fly från den plats där vi var med detsamma, eljes skulle vi bli dränkta. Det blev en liten ljusning (uppehåll) i regnandet just då och åskan kom inte så hårdt och så tätt som förut. Piparens Diarmaid sprang ut ur hålan och vi ut efter honom. Jag var den siste och jag var nära att råka illa ut för det var nätt och jämt jag hade fått ut mina fötter (riktigt) ur hålan förrän den stenhäll som vi hade suttit i ^{skjul} ~~skym~~ under hela tiden, tog till att rasa ner utför bergsslutningen och den stannade inte i språnget förrän den hade kommit ner ända till bergets fot. Vi var hjärtans glada att vi inte var kvar under den, för om vi det hade varit så hade våra benknotor krossats till stoft av dem. Men vi visade inte vår glädje för varandra, för det där underliga som Piparens Diarmuid hade sagt kom västerifrån åt oss till som på toppen av störtvågen: och var det för något om inte träbryggan som hade varit där nu Seana-Droichead (den gamla bron) är, och två män och två kvinnor stod på den och skrek allt vad de orkade. Vi förstod inte då att det var träbryggan eller vad som var på den. Vi började (noga betrakta) granska den. Efter en stund slog Piparens Diarmuid hop händerna och började gråta.

S.51

"Å, Gud hjälpe oss!" sade han. "Det är min mor som skriker inne i den där gamla båten, hur hon nu har råkat komma i den."

"Javisst är det hon, och min mor också", sade Seán Fiadhain skrikande såväl som han, "och det är nog två djävlar de där som är tillsammans med dem, och de har kommit för att försöka

taga dem med sig till helvetet. Det kunde väl inte avlöpa utan att det statuerades ett exempel på dem så de för en stund sedan häckade på varann".

Innan broflotten hade hunnit fram till oss, sade Seán Fiadhain, att han skulle gå österut till Carrig Phuill na Bró om han skulle få syn på sin mor tills hon komme österut till Carraig Chnúchail. Piparens Diarmuid och vi andra sade att vi skulle gå dit också. Vi rusade så långt våra fötter orkade och vi stod på Carraig Phuill na Bró innan flotten var hundra famnar nära oss, för det var ute på det vattnet (det stilla vattnet) ute på strandängarna som flotten flöt och för den skull var det ej någon vidare fart på den i riktningen österut till oss. De båda pojkarna började åter gråta högt som de förut gjort.

S.52

"Se!" sade Faircealach", på alla människorna som springer ner för klipporna över Clais an Mhada Rnaidh åt oss till! Jag vet inte om vi skulle kunna hejda den där flotten tills de kom."

Det växte en stor sälgbuske på klippan invid oss och vattnet hade stigit så högt som till mitten av busken. Flotten kom mot denna busken. Jag såg själv en pålningsstake (gårdesgårdstör) /paling-stick/ sticka upp ur vattnet mot klippan och insnärjd i busken. Jag sade till pojkarna att om vi hade den staken och satte den mot sydsidan av flotten när den kom nära oss, så kanske vi skulle kunna hejda den tills vi fick hjälp. Vi drog upp stören och när flotten kom till busken, satte vi från sidan framför den. Vattnet var så stilla på den platsen att flotten stannade och fastnade i sälgbusken tills vi fick hjälp.

S.53

De båda männen och de båda kvinnorna skrek under tiden tills de räddades och därefter fick vi reda på vilka de här båda männen var och vad som var orsaken till hela äventyret. De var nya polis-

konstaplar som hade kommit till socknen samma dag. De var på väg österut genom Beal an Gheárrtha just då de här båda kvinnorna grälade på varandra. De tog med sig som fångar de båda kvinnorna för att föra dem inför domaren som bodde (vistades) uppe i kyrko- huset (?tigh na Cille) och då de förde dem upp för Droichead Cláir (träbron) så satte översvämningen i gång bron tillika med, alla fyra. Det fanns varken stenvägg eller väg på den tiden från Seana-Dhroichead till Poll na Bró, utan hela platsen låg i ett enda plan och för den skull var det på det viset bra (ridt) resa för de fyra.

Det, ser ni pojkar, var den största skräckupplevelse jag har haft under hela min livstid, och det är så länge sen, så förmodligen lever ingen av dem som var med vid Carraig Phuill na Bró den förskräckliga dagen mer än jag.

A 634:38

Measgán Músgraighe s.54 ff.

Det onda hjärtats lön.

Dualgas an Droch-Chroide.

Det var en gång för längesen en bonde, och det fanns bara en sak som vållade honom bekymmer dag och natt och det var hur han skulle samla rikedom. En kväll höll han sålunda på att diskutera med sin hustru det bästa sättet i det hänseendet. Hustrun talade och sade:

~~"Minns du, sade bonden, tror jag att du har rätt"~~

"Det finns inget sätt som är bättre att samla pengar än att inte ge tjänstfolket någon mat och vara närig i köp och att alltid vara omtänksam."

Sedan dess, när man skulle äta i huset, så hann ingen av tjänarna äta mer än två munsbitar förrän bonden ropade till flickan att duka av bordet, och det skedde. De tillbragte en tid på det viset med mycket arbete och hungriga, ty tjänstefolket skändes att beklaga sig över att de var hungriga. En kväll råkade en rask och stark luffare komma på det hållet till dem och han frågade tjänsteflickan om hon trodde han kunde få nattlogi av husbonden.

"Ja, det får du", sade flickan, "men du må veta att du inte får ett dugg mat varken i kväll eller i morgon."

"Hur kan det vara?" frågade tiggaren. "Sätter ingen mat fram åt mig?"

"Nej,"sade flickan. "Det dukas nog fram för dig tillbörlig mat, men innan du får tid att äta två munsbitar, säger husbonden till mig att duka av bordet, och det måste jag göra."

"Ack, om det står så till", sade luffaren, "så är det inte värdt ett ruttet lingon."

Därpå bad luffaren matmodern om nattlogi, och det fick han. När kvällsmaten var färdig, så satte de sig alla till bords; men ingen hade hunnit äta två munsbitar, då husbonden sade till flickan att duka av bordet.

S.56

"Nej, min själ! gör inte det ännu", sade luffaren, "ty jag har inte ätit en tredjedel av vad jag behöver för att bli mätt, och inte de här andra heller", sade han och blinkade åt tjänstefolket.

För skam skull kunde bonden inte börja igen, fastän han var nog så hungrig, men tiggaren och tjänstefolket fortsatte att äta tills de var mätta. Efter en liten stund gick de alla till sängs (vila), och luffaren gjorde i ordning en bädd åt sig vid härden intill elden. Hungern hindrade bonden från att somna, och efter en stund bad han sin hustru stiga upp och skaffa honom en bit bröd, för han var blind av hunger.

"Min sann och tid, Seán", sade hon, "det finns inte en smula bröd bakat i huset."

"Stig då upp", sade han, "och knåda till en handkaka och lägg den under askan, så tar det inte mer än en minut att få den bakad!"

Luffaren hördeväl detta samtalet dem emellan, men han låtsades ingenting om. Hustrun steg upp och gjorde en handkaka i all hast och lade den under askmörjan. Då steg luffaren upp och satte sig på huk i bädden och började samspråka med hustrun.

S.57

Hon hade tyckt mycket bättre om att han legat kvar som han låg och var snäsig mot honom.

"Och", sade hon vresigt, "jag begriper då inte varför hälften

av Er går och tigger. Om ni ägnade er åt ert arbete så behövde ni inte gå som sysslolösa dagdrivare i vråarna hos folk."

"Ja, du har rätt från början till slut, matmor", sade luffaren, "men vad mig beträffar, hade jag ingen annan råd. Jag tänkte en gång i mitt liv att jag inte skulle ha minsta anledning att någonsin gå och tigga. Men så här har mitt liv artat sig: Vi var två bröder där hemma, och när vår far låg på sitt yttersta, lämnade han en stor lantgård åt oss båda (tillsamman), och han sade till oss att dela den mellan oss i två hälfter och att vi skulle båda ha vårt levebröd av den. Så var det. Gubben dog och vi gav honom en hederlig begravning. En tid därefter började vi dela gården och vi förde upp en gränsmur så här", sade han och drog upp ett streck tvärs genom askan och genom handkakan.

S.58

"Ackikack!" sade hustrun förtretad. "Låt bli sådana streck och sprid inte ut askan över hela huset!"

"Hör nu på, husmor!" sade tiggaren, "så jag får berätta min historia för dig! Sen vi hade fört upp stenvuren, var min bror inte nöjd. Han sade att den bästa delen av gården hade kommit på min lott. Därpå måste vi komma och uppföra en annan stenvur så här", sade han och drog upp ett annat streck genom både askan och kakan.

"Se så!" sade hustrun, "jag säger dig ju att du skall låta bli askan," fastän hon inte tänkte på askans bästa utan på kakan.

Tiggaren låtsade ingenting om. Han fortsatte sin historia:

"Sen den andra muren hade förts upp", sade han, "var min bror ändå inte nöjd och vi måste och vi måste föra upp stenvurar så här och så här", sade han och drog streck genom kakan tills han hade fullständigt fördärvat den. När han det hade

gjort, sade han: "Det blev nu slutet på historien att jag måste lämna gården helt och hållet åt min bror och gå min väg för att tiggare mitt uppehälle."

S.59

"Må du inte få bättre slut än så", sade hustrun och vände om från honom och gick till sin man i sängen.

"Har du kakan åt mig?" sade ~~han~~^{han}.

"Nej", svarade hon, "för tiggaren förstörde den för mig."

"Ack, Gud bevare oss", sade han. "Vad skall jag bara ta mig till? Jag kan inte leva tills i morgon bittida. Spring ut", sade han till henne, "och mjölka en tår mjölk åt mig, och rör i lite havremjöl!"

Det gjorde hon. Hon skyndade ut och mjölkade en skvätt mjölk och rörde i litet havremjöl. Tiggaren var inte den som försummade att kila ut till ladugårdsdörren och be henne om den. Hon räckte stopet till honom, för hon trodde det var hennes egen man som var där. Tiggaren drack kvickt ur det och så in i sin vrå igen. Om en stund kom hustrun in och gick fram till sängen för att sova.

"Ge mig stopet:" sade mannen i sängen.

"Å, Seán!" sade hustrun. "Gav jag dig det inte nyss vid lagårdsdörren?"

S.60

"Oj, Gud bevare oss i evighet!" sade han. "Jag har inte lämnat sängen sen du gick. Det är nog tiggaren som gjorde det.

S.60

Det måste ha varit djävulen som har prackat honom på oss".

Ja de brydde sig inte om att hämta någon annan mat före morgonen, och bonden levde. Tidigt på morgonen tog luffaren avsked av dem och han åt inte frukost eller annat, så utspänd var hans mage av havremjölet. Och förmodligen var det inga vackra (goda) böner som bonden läste för honom då han skildes från honom. Denna skräck i hjärtat bevekade ej bonden att ge tjänstefolket

någon slags rättvisa, och efter en liten tid ville ingen tjänare stanna hos honom varken för guld eller silver, och i stället för att samla rikedom och han vräktes från sin jord och han och hans hustru blev tvungna att flytta över i en usel fattig koja vid väggkanten. En natt kivades detta fattiga paret med varandra, och var och en sköt skulden för att de var så fattiga på den andra. Då talade en röst till dem och sade:

S.61

"Jag skall ge er en utväg att åter bli rika, om ni vill. Jag skall uppfylla tre önskningsar vilka ni vill, och jag skall ge tjugofyra timmars betänketid."

Ja, nu var de glada och slutade upp med grälet, och de började tala vänligt med varandra medan de funderade på den rikedom som de inom kort skulle ha. Det var en liten skön varm eld framför dem. Efter en stund sade gumman:

"Jag skulle villa ha en fet kalkon nu, så skulle jag rosta den fint."

Ack! Ögonblickligen kom en långhalsad kalkonhöna, vacker och fet, ner till dem genom skorstenen till dem. Gubben tittade på henne med ilska för den dåliga önskan hon hade gjort och med avsmak mot henne sade han:

"Jag önskar att samma kalkon måtte hänga på din uppnäsa!"

S.62

Ack! knappast hade ordet sluppit ur hans mun förrän kalkonen hängde på hustruns uppnäsa.

"Det var just en skön önskan du gjorde!" sade hon. Där har två av dem gått sin väg från oss. Vad skall vi nu önska?"

"Låt oss begära så mycket guld vi vill ha", sade gubben. "

"Jag skall då sätta ett guldfodral utanpå den där kalkonen, och du blir den finaste fru i världen, och det må alla veta att det var svårt att göra det av dig", sade han.

"Å, ingenting i den vägen duger", sade hon, "annat än att ta från mig kalkonen igen. Jag önskar att den här kalkonen tages från mig igen", sade hon.

Ögonblickligen föll kalkonen från hennes näsa och ut genom skorstenen."

De hade gjort de tre önskningarna, och illa kom de från den saken.

Ett år efter den natten kivade de åter med varandra i kojan, då rösten talade till dem:

"Ja" sade ^{den} ~~han~~, "i natt skall jag ge er två önskingar och ni måste framställa dem genast, och begär då någonting godt!"

Det var gumman som talade först:

S.63

"Jag önskar", sade hon" en kärna full med lappar att laga gubbens byxor med."

"Jaså minsann", sade gubben, alldeles ursinnig till henne, "jag önskar att vorenda en av dem må köras ner i din hals och kväva dig."

Ögonblickligen kvävdes gumman av trasorna inför honom, Polisen fick reda på att gumman var död, och gubben blev häktad. Doktors intyg fällde gubben, ty han sade att gubben hade kvävt henne med trasorna. Därpå hängdes gubben. Det var det slut Hungerbonden fick.

Measgán Músgraiġhe s.63 ff.

Skrapa grytan.

"En ~~död~~ liten katt! mera det finns knappast här!
Menvackraste mör träffar i massor man här!"

S.64

Det var en gång för längesedan en man som hette Seán Córach (Hederlige Seán). Han bodde tillsammans med sin mor i ett litet ~~hus~~ nätt trevligt hus, och de var innerligt belåtna och hade fullt upp att äta och dricka. Den kvällsmat de hade varje kväll var gröt av gult mjöl (majsmjöl). När den var färdigkokt, brukade modern hälla upp sin portion i en tallrik och sålämnade hon Seáns portion i grytan. I den slog hon lite mjölk. Seán åt den glad och förnöjd på det viset, menhan brydde sig inte alls om den om han ej fick den ur grytan.

En dag kallade modern till sig Seán och sade:

"Hör du Seán, min älskling! Jag har börjat tänka på att det är tid för dig att tänka på att det är tid att gifta dig, och att få dig en ung hustru, för jag märker så väl att jag håller på att åldras så att jag kan inte leva så länge till och få min fulla livslängd, och det må du veta att du kommer inte att få någon riktig trevnad förr än du får en hustru som kan sköta om husets sysslor för dig."

Jag vill lova att Seán minsann inte var sen att följa det rådet av modern, för han hade själv sen en tid tillbaka gått och längtat efter att gifta sig.

För att göra min historia kort så gifte Seán sig med en vacker, snygg och arbetsam flicka som han en tid hade haft ögonen på.

S.65

Séans mor som var en klok kvinna, sade sig att hon borde flytta över till en systers hus

över till en systers hus som inte låg så långt därifrån och att hon skulle lämna huset åt det nygifta paret för några veckor åtminstone. Seán var munter och glad dagen efter giftermålet, som varje ung man sådan som han brukar vara. När det blev kvällsmatsdags satte den unga hustrun på gröten och när den var kokt, öste hon upp den på två tallrikar och gav Seán en hop god söt mjölk bredvid hans portion. Det både svartnade och blånade för den stackars Seán när han såg att han inte fick grytan att skrapa av sin hustru som han alltid hade fått av sin mor. Han åt ett par skedblad av gröten och sen steg han upp från bordet, missnöjd och otillfredsställd. Han satte sig i en vrå dyster och sorgsen utan att tala ett enda ord. Den unga hustrun gjorde sitt bästa för att få bort hans ~~missnöje~~ misstämning, men vad hon än gjorde så lyckades hon inte få ett ljud av honom. Hon bråkade sin hjärna med att tänka ut om hon hade gjort något som kunde ha sårat Seán. men om hon funderade aldrig så mycket så kunde hon inte komma på det minsta. Den stackars hustrun gav honom kvällsmat nästa kväll och den tredje kvällen på samma sätt, men man behöver inte säga att Seán var en dyster och ohövlig äkta man den gången. När hustrun misslyckades att få ett enda ord eller leende ur honom, gick hon till hans mor och grät och klagade och talade om för henne sin sorgliga historia från början till slut.

S.66

"Hör ett slag och var inte så orolig!" sade modern. "Vad gav du honom till kvällsmat?"

"Jag gav honom majsmjölsgröt", sade den stackars flickan.

"Hur gav du honom den?" sade modern.

"Jag gav honom den så bra jag bara kunde ge honom den", sade hon. "Jag lade upp den på en fin tallrik, och jag gav honom en bra kopp mjölk till den".

"Jaså", sade modern, "gå nu hem igen, och när du skall ge honom gröt i kväll, så håll upp din egen portion på en tallrik, och ge Seán hans portion i grytan. Håll en skvätt mjölk i den och ge honom grytan att äta ur!"

S67

Den unga hustrun gick hem och gjorde som heanes svärmor hade sagt henne. När Seán fick grytan så höppade han ~~munter~~ ~~munter~~ muntert och livligt från sin vrå. Han slog samman händerna i sitt hjärtas förtjusning (i hjärteglädje). Det behöver inte sägas att hon sen dess hade en munter, förnöjd och glad äkta man. Ja, det är min historia, och är den lögn, så må den vara, för det är inte jag som har hittat på den.

Measgán Músgraiġhe s.67 ff.

Den blindes historia.

S.68

För många år sedan hände det att en blind kom till en familj Iarfhälha (O Herlihy O'Hurleg) på Chil an Mhothair (Coolavoker) i Baile Mhúirne. På den tiden var så oberoende och så frikostiga (gästfria) att de skulle ge gästfrihet (husrum) åt en gäst för kanske ett halvår. Denne blinde tillhörde en ansedd släkt (ansett folk) och han brukade ha en häst att transportera sig från plats till plats. När han kom på aftonan till familjen Iarfhlatha, sattes hans häst på bete på ett fält nedanför huset. Vid ändan av detta fält var ett gungfly, och om det skulle olycka sig för något djur att gå ner i det, var det inte så lätt för det att komma ur det. Vad det nu var som förde den blindes häst just till den platsen, så råkade han komma dit, och när han såg det fina mjuka gräset växa på gungflyet, så lockade det honom. Han gick, och ack vilken olycka! han sögs ner ända till ryggenet, och det stackars djuret drunknade eller kvävdes där på det stället.

När stalldrängen gav sig ut på morgonen fann han hästen drunknad i gungflyet och skyndade genast att söka upp den blinde och tala om saken. Han var en belevad yngling som varje yngling av den sorten på den tiden - de var inte sådana som denna tidens slöfockar. På den tiden var de talföra och belevade. De hade ett enda språk som de kunde väl behärska, och de visste hur de skulle lägga sina ord. Sådana är de inte nu. De kan varken engelska eller gaeliska utan apar efter seoinerna.

S.69

För att återvända till min historia, så kom stalldrängen in, och den blinde satt i vrån och så här berättade han saken för honom:

"Ädle man, sätt icke till främlingen lit
Oturen undgår han ej ty vägen bär dit
Ack om jag sett på din häst något vida för mer
Än den kraxande släkt som namn åt din hemort ger", (Kråkdalen,
Gleana an Preachain).

Den blinde förstod förträffligt ordens mening. Anledningen till att drängen sade "Ack om jag sett på din häst vida för mer än den kraxande släkt som namn åt din dal), och han förstod att om hästen icke hade varit död skulle det inte ha suttit kråkor på den.

Ja, jag kan försäkra dig att den blinde var hövlig nog i sitt svar till drängen, och så här svarade han honom:

"O Gud, du har lämnat mig här på eländets mark
och att trampa krokiga stigar du tvingat min fot
Om döden har lagt den på stigande nässlors ~~mark~~ mark
så kan jag nu ~~trösta~~ trotsa den krävande länsmannens hot."

S.70

Den blinde klargjorde för drängen, hur kvick i repliken han än var, att om hans häst var drunknad, så behövde han inte vara rädd för länsmannen (som då ingenting kunde utkräva av honom).

Det var en svärson till Mhac Uí Iarfhlatha den morgonen när i huset och han hade som öknamn Tadhg na Súil mBeag, (T den småögde). Tadhg var en stor krigare och han önskade att den blinde skulle göra en vers till hans familjs pris. Det var inte något så värst vänligt svar som den blinde gav honom, ty Tadhgs släkt förtjänade inte något pris alls. Tadhg fattade humör och gav den stackars blinde ett slag med handen för att han hade vägrat honom, och så gjorde han själv en vers då den k

blinde inte ville göra den åt honom. Så här sade Tadhg:

"Bedrövlig den knipa jag hör att de är i,
de tappre från Rúsgach som sångarna när,
ett samfund som ej sina portar har stängt
och ej dem kuvat i kamp eller skämt.

S.71

Den blinde var rätt så ursinnig vid det laget, och när han
hörde denna vers, funderade han på den (satte den honom i tankar).

Den blinde saknade inte diktarförmåga, för det tog inte lång
tid att täppa munnen på Tadhg, och det var så här han sade:

"Aldrig de tagit krutrökens risk
och därför de heller ej kuvats i strid
Av steken från stulna nöt de ha närts
och tredjedelen för småstölden hängts."

S.72

Jag vill lova att den blinde ej gav mycken heder vare sig
åt Tadhg själv eller åt hans släkt. Den blinde befallde honom
bege sig till en väns hus vid Tír-ghaoth nära Droichead na
Turnne (Toons'Bridge), Mc Uílarfhlatha sände häst och stalldräng
till platsen, och när stalldrängen lämnade orten, fick han ett
brev att ge till Tadhg na Súil nBeag. Tadhg öppnade brevet och
det innehöll att han skulle vara färdig en viss dag för att ge
upprättelse för den örfil han gett den blinde. Den plats där
de stämt möte med varandra var Gúgán Barra. Mötesdagen kom
och det väckte inte liten förvåning vilken skara som Tadhg
hade samlat, och den blindes skara var också mycket ~~stark~~ stark.
Männen på vardera sidan ordnades som på ett slagfält och drab-
bade genast samman. Förvisso var Tadhgs skara överlägsen över
den blindes, men när aftonen nalkades kom en skara kraftiga
raska män ~~xxxxxxx~~ från sydväst från bergsåsarna till
den blinde. Man behöver ej säga att de gav Tadhgs folk en duk-
tig avbasning med detsamma. Det var lätt för hans män att sätta

fingret på ett ömt ställe efter den dagen; det var den mest smärtande örfil som Tadh någonsin hade gett till någon. En stor slagskämpe hade Tadhg alltid varit, men sen den blinde hade besekrat honom vid Gúgán, ställde han inte till något enda slagsmål tills han gick i graven.

Measgán Músgraiġhe s.73 ff.

Lånet.

I gången tid var det mest hus med halmtak över hela landet, och på den tiden satte folk upp på toppen av skorstenen för att förbättra den en sak gjord av spön i form av en korg (ett slags), som bröts av stormen, i stället för de pipor som man nu sätter i dem.

Det var en man som åstadkom mycket rikedom genom hårdt arbete och stor sparsamhet med ringa vinst (inkomst). Han hade en enda dotter och han visste inte hur han skulle åstadkomma ett parti för henne med någon stormanö

Det var en ung man i hans grannskap som hade stora inkomster, men han var en smula extravagant (slösaktig) som det ofta brukar vara med sådana som han. Han sände bud till den här mannen för att se om han skulle ge honom sin dotter till äkta. Dottern och hennes mor blev hjärtans glad över detta, och de satte ut en dag för budbäraren för den unge mannen att komma till dem för att göra upp förlovningen.

S.74

Fruni huset och hennes dotter gjorde huset fint för den utsatta dagen. Var enda sak var förträfflig utom att de hade en dålig skorsten. Och dottern och modern tyckte att det var nödvändigt att husfadern måste gå och försöka låna dem en korg av någon av grannarna över förlovningsdagen.

Och så blev det. Han fick låna en och han satte upp den överst på skorstenen.

Medan de så hade förlovningsdag måtte de inte ha varit sparsamma med torven. Fram på aftonen tog skorstenen (pipan) eld och korgen tillika med den. Ett ögonblick var det större brådska med släcka det brinnande huset än att avsluta förlovningen. De främmande (gästerna) gick hem utan att fullborda förlovningen.

Så här sade den gamle i sin förtvivlan:

S.75

"Ack om jag inte sökt spelare och drinkare
Ack om jag inte sökt folk med tjogtals kor
Ack om jag inte sökt en gnistsamlande korg
Ack det lånta och elden som brände det."

Det lånta måste återställas.

Measgán Músgraiġhe s.75 ff.

Sagan om bockmarknaden. (torget)

En dag hade jag rest västerut till Ciarraidhe (kerry) och då kom jag (råkade jag komma) genom en mycket stor marknad. Där fick jag se uppe på ett högt stativ en getabock och den var tjudrad. Och band var knutna vid hans horn och de fladdrade för vinden, och jag kunde sannerligen inte låta bli att skratta när jag såg den.

Jag frågade en man som stod bredvid mig vad det var för mening med att getabocken var bunden på ett sådant sätt: Han svarade mig bra och det var på det här viset som han berättade för mig:

S.76 En gång för längesedan var en ung kvinna gift med en gammal man och som det brukar gå med ett sådant äktenskap: hustrun trivdes inte med mannen och hon hade varken rätt eller skäl att ge honom.

En dag var det ett stort slagsmål dem emellan och han körde rent ut av ut den stackars mannen. Han gick och han gick tills han kom till stor hög klippa. Där träffade han på en hjord av getter och bland dem en bock. Bocken frågade honom, vad det var med honom eller varför han var ute så sent. Han talade om hela sin historia för honom från början till slut. Bocken bad (tillsade) honom att skära en bra stark käpp och sätta sig upp på hans rygg.

"Jag har ingen kniv", sade mannen.

"Nå, det gördetsamma", sade bocken. "Då skall jag själv skära den."

Han stångade till ett tag med sina horn mot en stor järnek som växte därintill och bröt av en stor gren.

"Kom nu hit på min rygg", sade han, "och var lugn för att jag skall tämja henne".

S.77

Han gjorde så och när bocken kom till huset satte han sina horn mot dörren och slog in den. Han gick fram till elden och förde sitt skägg fram och tillbaka genom glöderna och det blev en otäck stenk över hela huset.

Hustrun sade till drängen att stiga upp och se efter vad det var som höll på att brännas. Drängen klädde på sig och gick till elden och där råkade han lägga sin hand på bockens rygg och han kunde inte rycka lös den.

När hustrun i sängen tyckte att väntan blev för lång, skickade hon pigan att se efter vad ~~det var som höll på att brännas~~ som höll drängen kvar. Pigan steg upp och vad råkade hon sätta sin hand på om inte drängens rygg och hon fastnade på samma sätt. Bocken gned åter sitt skägg mot glöderna, och när varken drängen eller pigan kom tillbaka, steg matmodern till slut upp och gav sig åstad att undersöka den otäcka stanken liksom de båda andra, och vad råkade hon lägga sin hand på om inte på pigans rygg och hennes hand fastnade liksom de båda andra, och när bocken fann att (hus-)matmodern hade fastnat, så bar det av med honom ut genom dörren med husfadern (-bonden) sittande på hans rygg och drängen och pigan och husmodern hängde efter.

S.78

Han styrde kosan mot Daingean Uí Chúis (Dingle), där det samma dag var marknad, och de hade inte gått långt förrän en man som höll på att jämna vägen och han höll sin skovel i handen. Hustrun bad honom att han för Guds skull skulle ge henne ett slag med skoveln så att hon blev lös. Mannen slog

till henne, men inte lyckades han göra henne fri. Skoveln fastnade på hustrun och mannens hand vid skoveln och så bar det i väg igen med dem.

De vände sig mot en plats, som de kallar Cé-im Cairrge nära Sráid an Mhuilinn (Millstreet). De hade inte hunnit tillägg-ryggalägga något långt stycke av vägen förrän de mötte en trupp soldater, och vägarbetaren ropade till kaptenen och bad honom med sitt svärd hugga av skovels skaft, för det var någonting som höll honom fast och han visste inte vad det var för något om det inte var djävulen, och det var nog själva fan, för den som var i spetsen för följet hade ju långa horn, och Gud bevare min själ, kaptenen tyckte det var synd om honom och högg till med sitt svärd på skovelskaftet, men han det gjorde, så hade han strax föredragit att han hållit sig stilla, ty hans svärd fastnade vid skovelskaftet och hans hand vid svärdet och så bar det åter iväg.

S.79

Han skrek och ropade på sina soldater att de inte skulle låta honom följa med. En av soldaterna grep fatt ik kaptenen för att rycka lös honom från det övriga följet, men hans hand fastnade vid ~~skovelskaftet~~ honom. En annan soldat grep fatt i honom och en annan soldat i den tredje mannen, och på det viset undan för undan tills alla hade fastnat i en enda lång rad och så bar det iväg igen och allesamman följde efter.

Den stackars ~~kaxken~~^{bocken} tog vägen rundt marknaden tre gånger. Därefter vände han om samma väg och ~~kaxken~~ lämnade var och en på samma ställe där han funnit honom. Innan han släppte lös hustrun, sade han till hennes man att han skulle ge henne en duktig avbasning (och man behöver att hennes ryggbast blev duktigt uppvärmt innan han släppte henne lös) och att om hon

S.80

skulle bli svår i fortsättningen så visste han var bocken vistades.

Allt detta lärde hustrun att bli förständig och aldrig mer sade hon ett ondt ord till sin man, och allt sedan den dagen och till den dag i dag är, står marknadsbocken den månaden uppe på sitt stativ, och det är slutet på min historia.

Measgán Músgraighe s.80 ff.

Donnchadh an Chaipín och gärdsmynen (anDreóilin).

Det var en gång för längesen en gärdesmyg och hna köpte en lantgård ty han hade en stor skara söner till hjälp att bruka den. Men han hade inte tillräckligt mycket pengar att betala gården med, och fördenskull måste han låna tvåhundra pund av Diarmin Riabhach. Så mycket förtroende hade Diarmla Riabhach till an Dreoilíns hederlighet att han inte begärde varken säkerhet eller kvitto av honom. När det var på tid för honom att få tillbaka sina pengar, så bad han om dem hövligt och vänligt, men ett svar som ej var godt var det som gärdesmygen gav honom. (men det var inte något gott svar som g. gav honom).

Detta försatte Diarmin Riabhach i en förunderlig vrede och han gick ögonblickligen till sin advokat och befallte honom stämma an Dreoilín. Advokaten behövde förstås inte mer än befallningen och skrev genast ut en skarp och strän stämning och lämnade den i länsmannens händer. Det var Donnehadh an Chaipín som var länsman på den tiden, och när han fick stämningen, gav han sig åstad till An Dreoilíns hus.

Då han kom dit fann han honom tröskande havre, han själv och hans sex söner. Donnchadh kände inte så noga den man som han skulle stämma, och eftersom de sex sönerna var lika stora och starka som gubben, kunde han inte få klart för sig vem av dem som var den man han skulle stämma och efter att ha tillbragt en hel lång vacker dag med att se på dem från toppen av en halmstacke, måste han vända om hem på aftonen utan att ha uträttat sitt ärende.

S.82 Diairmín Riabhach blev mycket misslynt då han fick höra detta, men det fanns ingen bot utan han fick vara ledsen så länge. Diairmín Riabhach och Donnehadh gick tillsammans till advokaten, och det råd han gav dem var det att låta Donnehadh gå tillbaka nästa dag och vad syssla som gärdesmygarna än höll på med skulle han börja berömma gubben, och, som han var en snarstucken man, skulle han ge sig till att tala och då skulle han få reda på vem han var.

Så bestämdes det, och nästa dag gick Donnehadh åstad och fann återigen gärdesmygarna tröskande havre. Han stannade och betraktade dem en lång stund. Men framemot middagstiden tröskade de på med stor iver. Då talade Donnchad från stackens topp:

"Det är mig en fröjd att se dig tröska, gubbe!"

"Ack", sade gärdesmygsgubben. "De här tycker att de är lika goda som jag, men än så länge tar de ej loven av mig."

"Jaja, i så fall", sade Donnchad, "så får du det här av mig", och så räckte han honom stämningen.

S.83 Man kan inte mycket förvåna sig över det ursinne som detta spratt vållade gärdesmygen, och han svor att han skulle hämnas på Donnchad. En tid därefter fann han tillfälle att stjäla en kyss från Donnchads hustru Máiría a' Trúis och sen dess är Donnchad alltid svartsjuk på sin hustru, och varenda gärdesmyg brukar sen dess reta honom med att fråga om Gärdesmygen har fått god upprättelse av honom i saken.

Measgán Músgraiġhe s.83 ff.

Gobán Saor.

Gobán Saor slaktade ett får och sände sin son att sälja skinnet. Han ålade sin son att icke sälja skinnet förrän han fick både skinnet och priset på det. Han gick åstad för att sälja det, men han fann ingen den dagen som köpte det. Nästa dag mötte han en flicka och hon frågade vad han ville sälja skinnet för. Han svarade att det skulle vara för skinnet och priset för det. Hon klippte då av ullen och lämnade skinnet tillbaka jämte så mycket pengar som ullen var värd. När han därefter kom hem, frågade hans far honom vem som hade köpt skinnet, och han svarade att det var en flicka i början av byn, en dotter till en änka.

Gobán sände då ut inbjudning till en middag som skulle vara där en viss dag och han inbjöd också änkan och hennes tre döttrar till middagen. När de hade ätit förde han in i rummet den första dottern och visade henne en guldfjårding (firkin). Han frågade henne vad hon skulle göra med den om den var hennes. Hon svarade att hon inte visste vad hon skulle göra med den om inte hon skulle titta på den under dagens lopp. Han sade att hon inte dugde för ändamålet och förde så in den andra dottern. Han talade med den andra dottern och frågade henne vad hon skulle göra med guldfjårdingen omden var hennes. Den andra dottern svarade att hon inte visste det minsta om vad hon skulle göra med den annat än spendera av den för egen räkning och att hon tänkte att den skulle räcka till för henne för alltid. Därpå

tog han in det tredje dottern och frågade henne vad hon skulle göra med den. Hon svarade honom vad hon skulle göra med den annat än förbruka och bevara den. Han sade då att hon dugde för ändamålet och han bad hennes mor att få henne som hustru åt sin son.

De gifte sig, och den första dagen de gick ut på arbete, sade fadern till sin son att han skulle förkorta vägen för honom. Sonen visste ej vad fadern menade med det. Han sade ingenting och de vände om hem igen. Nästa dag gick de åstad och fadern sade åter: "Min son, förkorta vägen för oss!" Men sonen visste inte hur, och när de hade kommit hem, frågade hans hustru vad det var som fört hem dem, och hennes man svarade henne, att det var hans far som brukade säga till honom att förkorta vägen, och han visste inte vad som sedan hade fört hem honom.

S.85

"När du går åstad i morgon", sade hon, "och när han säger till dig att förkorta vägen så börja berätta en historia på vägen!"

Nästa dag gav de sig liksom åstad och tog itu med arbetet och då sade fadern till sonen: "Se till att du aldrig är utan en vän bland husets kvinnor!"

Han berättade för sin hustru vad fadern hade sagt till honom. Hon sade honom att de skulle ge sig av till England för att bygga ett slott, och när de skulle gå att äta middag och de (skulle få) fick vatten att tvätta händerna, så skulle den unge Gobán sticka sin hand i vattnet och stänka händerna fulla av vatten på dem, och när han skulle få handduken i sin hand skulle han med handduken slå till flickan som räckte honom den och flirta med henne och låtsa som om han inte alls var gift.

S.86

Därpå for de till England för att bygga ett slott till en stor kung (i England och när slottet var färdigt berättade flickan för den unge Gobán att de ämnade låta döda honom. Kungen talade där-

efter med dem när han tyckte att slottet var färdigt, Gobán svarade att det var så godt som färdigt men det fattades en enda sak som han hade hemma, för han ville att inget jämgodt slott skulle finnas hos någon annan storman efter honom. Gobán sade att den saken inte skulle lämnas åt någon annan än åt kungens son och hans egen son, och kungen föredrog då att sända sin egen son att hämta den än att sända Gobáns son.

När han kom till Gobáns hustru sade han att han hade skickats att hämta "krokig och rätt", och hon sade att det fanns i kistan och att hon visste att de hade glömt det.

Hon öppnade kistan och satte en stol bredvid kistan. Hon tillsade honom att ställa sig på stolen och, när han böjde sig för att söka det, tog hon fast i honom och kastade ner honom o kistan.

"Stanna där, "krokig", sade hon, "tills"rätt" kommer".

Därefter sände hon ett brev till kungen att släppa hem hennes man. Hon själv skulle behålla hans son till hennes egen man kom.

Hon släppte hem kungens son, när hennes egen man kom.

Measgán Músgrai ghe s. 87 ff.

=Paidí Bán och soldaten.

Paidí Bán var en dag på marknad i Cuoc na Groidhe; och sen han kommit hem begav han sig med anlitan de av alla genvägar till Sráide an Mhuilinn. På vägen framför honom stod en stor lantgård, som tillhörde en viss person som nu bor i samma by. Det var mest får och sinkor som vid den tiden fanns på den gården och det var tvärsöver denna gårds ägor som den vanliga vägen gick mellan de två byarna.

S.88

Paidí gick raskt genom gårdens marker och kom in på ett fält där det var en stor fårahjord. Han tittade intresserat på dem från den ena till den andra, och just som han var mitt på fältet kom en stor präktig bagge i hans väg. Paidí ägnade honom inte stor uppmärksamhet utan gick vidare så raskt han kunde. Men han märkte ej det minsta förrän baggen bakifrån gav honom en knuff mellan skulderbladen så att Paidí stod framstupa på näsan i backen.

Efter en liten stund reste han sig ågen och sprang så fort hans ben kunde bära, men hur han än sprang så dröjde det inte länge förrän baggen hann fatt honom och kastade honom huvudstupa omkull igen. Paidí steg upp så fort han bara kunde men inte för att springa, för han visste att det inte skulle hjälpa honom. Men han tog ett stadigt tag i baggen och försökte streta åstad med honom till stenvuren. Det var ett strävsamt arbete att släpa åstad med baggen mot hans vilja och det gick därför långsamt för honom.

Då Paidí tittade upp ett slag, vem skulle han se komma mot sig på stigen inte en tapper soldat, ty på den tiden var det en sol-

S.89

barack i Sráid an Mhuilinn, och den unge soldaten kom marscherande fram i allsköns mak. När han kom fram till Paidí talade han vänligt till honom och ~~sade~~ Paidí svarade på samma sätt. Efter att ha växlat några få ord, sade Paidí till soldaten:

Skulle du vilja göra mig den tjänsten, hedersvän, att hålla fast det här fåret åt mig medan jag går över stenvuren för att hämta ett halmrep?"

"Ja för all del! Det skall jag gärna göra", sade soldaten. "Men stanna inte länge borta för jag har brådtom".

"Nej, för all del, det skall jag inte", sade Paidí, "men släpp inte förrän jag kommer till dig!"

Därmed gav han sig bort till stenvuren, och satte sig på den i godan ro. Efter en liten stund ropade soldaten förargat till Paidí att han skulle skynda sig, eljes skulle han släppa lös fåret.

"Ja, gör det om du så vill", sade Paidí och grinade med hela ansiktet.

S.90

Därmed kastade soldaten från sig baggen och gick åstad så raskt han kunde, men han hade inte gått långt förrän baggen måttade och gav honom en knuff så att han stöp. Han steg raskt upp och gick så fort han förmådde, men baggen slog åter omkull honom. Därefter måste soldaten fatta ett fast tag om baggen och släpa åstad med honom mot stenvuren som Paidí hade gjort. Men förvaltaren kom på honom och soldaten blev stämd för domstol för att ha stulit baggen. Han dömdes till fem pundsböter och förvisades ur tjänsten. Paidí kom hem men han gick aldrig mer till någon annan marknad än den i Baile Mhúirne.

Measgán Músgraighe s. 90 ff.

Timmermannen.

S.91

Det var för länge sedan i Baile Mhúirne en timmerman, och han hade en tid en gesäll som skulle hjälpa honom med arbetet. Gesällen hade inte varit hos honom mer än ungefär en vecka, då en herremän i grannskapet (det var väl Sir Coilltis (Colt-hurst) tror jag) sände efter honom för att göra en del arbete åt honom. De begav sig tillsammans till honom, och - det kan man ju inte finna så underligt - den unge mannen var inte så över sig skicklig i arbetet, och det gav herremannen snart akt på. Han tyckte inte vidare om att ha en halv odugling i kosten, och en dag talade han om det med ~~den där ynglingen, som inte kan göra (uträtta) ett dugg~~. den gamle timmermannen:

"Varför", sade han, "håller ~~kål~~ du dig med den där ynglingen som inte kan göra ett dugg (uträtta)".

"Å! jag skulle inte kunna uträtta mitt arbete utan honom", sade timmermannen; "det är han som kyljer navaren åt mig."

"På vad sätt gör han det? frågade herremannen.

"Så ofta jag gör ett hål", sade timmermannen, "brukar navaren bli mycket het och då måste den avkylas genast eljes fördärvas den. Och den metod jag då brukar använda, är att sticka in den i ynglingens mun, och han väter den då bra åt mig, så att den blir i stånd att användas genast igen."

"Ack, skulle jag inte lika bra själv göra det?" sade herremannen.

"Nej, bevars väl, det skulle du ej, för du skulle inte kunna det", sade timmermannen.

S.92

"Jo var säker om att jag det skulle", sade han. "Avskeda ynglingen nu, så skall jag sköta avkylningen åt dig sålänge du har arbete här".

"Nå, det är jag belåten med", sade timmermannen och tillsade ynglingen att gå. Han gick, men han hade inte hunnit långt från huset, då timmermannen fick syn på ett hårdt trästycke, som det var många knaggar i, och han började borra ett hål genom den hårdaste och knotigaste knaggen där fanns och man behöver ej säga att han inte höll på länge med det.

När han var färdig och genomsvett, drog han ut navaren ur hålet och vände sig plötsligt till herremannen.

"Öppna munnen åt mig", sade han. Han gapade och timmermannen stack in navaren som nästan var rödglödgad i hans mun.

"Å, jag är bränd!" sade herremannen och tog ett skutt baklänges så att han slog nacken mot väggen.

"Nu har du fördärvat min navare, din usling", sade timmermannen; "Du har inte alls avkyllt den."

"Å, jag har spräckt min nacke", sade herremannen.

"Du måste betala min navare", sade timmermannen, "när du inte lät mig behålla den som kunde göra det på rätta sättet."

"Å, skicka efter honom igen!" sade herremannen. "Han har inte hunnit gå så långt."

Ynglingen kom tillbaka, och glad var han när han kallades tillbaka, men fastän herremannen vaktade ivrigt på dem så länge de var i arbete hos honom, lyckades han inte få se dem kyla navaren en enda gång.

S.93

Ingen som nu är i livet minns när denna historia hände, men alltsedan dess brukar folket i Baile Mhúirne kalla varje timmermansgesäll för "navarekylaren".

Measgán Músgraighe s.93 f.

Diúisins död.

S.94

Aodhagán Ua Raghallaigh var en dag i ett hus. Det var en annan man i huset och han var förvaltare hos en herreman. Folk kallade honom "Stiobhairdín". Förvaltaren hade en liten hund som hette "Diúichín" (lille hertigen). Det var en liten ilsken hund. Prästen kom samma dag till huset. Just då prästen kom in genom dörren, rusade Diúichín fram och bet honom i foten. Prästen tog helt enkelt Diúichín i bakbenen och slog hans huvud mot tröskeln, så att han dog, och Dodhagán sade följande vers (lag):

O Diuicín, du älskade
för hård var din botgöring
då du kom till mässan
med alltför stor ödmjukhet
ditt huvud mot tröskeln
så våldsamt törnade -
dock dö utan präst
slapp din hund, o Stiobhairdín.